

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
30 серпня 2024 року,
протокол № 1.

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

Олег ОМЕЛЬЧУК

30 серпня 2024 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Економічна безпека»

**для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 073 Менеджмент
галузі знань 07 Управління та адміністрування**

м. Хмельницький
2024

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри менеджменту, економіки,
статистики та цифрових технологій,
кандидатка економічних наук, доцентка
27 серпня 2024 року

Дар'я АРЗЯНЦЕВА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри менеджменту, економіки, статистики та цифрових технологій
27 серпня 2024 року, протокол № 1 .

Завідувачка кафедри, кандидатка економічних
наук, доцентка, доцентка кафедри
27 серпня 2024 року

Наталія ЗАХАРКЕВИЧ

Деканеса факультету управління та
економіки, кандидатка економічних наук,
доцентка
27 серпня 2024 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
29 серпня 2024 року, протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
29 серпня 2024 року

Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 0,57 ум.др.арк.

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	–	3
2.	Заплановані результати навчання	–	4
3.	Програма навчальної дисципліни	–	4
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	7
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	7
	4.2. Аудиторні заняття	–	7
	4.3. Завдання для самостійної роботи студентів	–	8
5.	Методи навчання та контролю	–	8
6.	Схема нарахування балів	–	9
7.	Рекомендована література	–	9
	7.1. Основна література	–	9
	7.2. Допоміжна література	–	11
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	11

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	07 Управління та адміністрування
2.	Код і назва спеціальності	–	073 Менеджмент
3.	Назва спеціалізації	–	спеціалізація не передбачена
4.	Назва дисципліни	–	Економічна безпека
5.	Тип дисципліни	–	вибіркова
6.	Код дисципліни	–	ППВ 9.2
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	четвертий
10.	Семестр	–	сьомий
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	4/120
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	54
	% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	–	45
	% від обсягу аудиторних годин	–	18
	семінарські заняття (годин)	–	0,33
	% від обсягу аудиторних годин	–	36
	самостійна робота (годин)	–	67
	% від загального обсягу	–	66
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	46
	самостійної роботи	–	3
	3) заочна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	4
	% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	–	14
	% від обсягу аудиторних годин	–	12
	семінарські заняття (годин)	–	6
	% від обсягу аудиторних годин	–	43
	самостійна робота (годин)	–	8
	% від обсягу аудиторних годин	–	57

самостійна робота (годин)	– 106
% від загального обсягу	– 88
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2,33
самостійної роботи	– 5,88
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ППО 8.3 Операційний менеджмент, ППО 11 Економічний аналіз, ППО 13 Економіка і фінанси підприємства, ППО 8.4 Управління персоналом
2) супутні дисципліни	– ППО 17 Економічне обґрунтування управлінських рішень
3) наступні дисципліни	– Бакалаврська робота
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	СК 1. Здатність визначати та описувати властивості і характеристики бізнес-середовища та бізнес-структур. СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності бізнес-структур, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані управлінські рішення.
Результати навчання	ПР 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень. ПР 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. ПР 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади економічної безпеки підприємства

Роль і значення економічної безпеки підприємства в сучасних умовах розвитку економіки України. Підходи до визначення сутності економічної безпеки. Сутність понять «виклик», «ризик», «загроза», «небезпека», їх ієрархічна схема відображення взаємозв'язку та вплив на економічну безпеку підприємства. Поняття «стабільність», «розвиток», «стійкість», як основні категорії визначення сутності економічної безпеки. Передумови виникнення та еволюція поняття економічної безпеки. Об'єкт, суб'єкт та предмет економічної безпеки. Мета та функціональні цілі економічної безпеки підприємства. Основні функції економічної безпеки підприємства.

Тема 2. Система управління економічною безпекою підприємств

Поняття системи економічної безпеки підприємства. Господарюючі суб'єкти. Безпека функціонування підприємства. Цілі, задачі та пріоритети економічної безпеки підприємства. Взаємодія підприємства із суб'єктами зовнішнього середовища. Групи суб'єктів зовнішнього середовища. Пряма взаємодія. Опосередкована взаємодія.

Основні принципи побудови системи безпеки підприємства. Служба безпеки як підсистема підприємства (організації). Підходи до формування служби безпеки підприємства. Особливості підбору персоналу для роботи у службі безпеки. Структура служби безпеки для фірм – представників малого та середнього бізнесу. Структура служби безпеки для великомасштабних підприємств і корпорацій. Розвідувальний підрозділ. Контррозвідувальний підрозділ. Штабний підрозділ. Фактори, що впливають на формування ефективної системи безпеки підприємства.

Тема 3. Основні види економічної безпеки підприємства

Техніко-технологічна безпека та її складові. Інноваційна безпека підприємства. Інтелектуально-інформаційна безпека. Кадрова безпека та її складові. Фінансова безпека підприємства. Основні напрями забезпечення ринкової безпеки підприємства. Інтерфейсна безпека. Безпека підприємства в екологічній сфері. Силова (фізична) безпека. Інституційна безпека підприємства та її забезпечення в умовах воєнного часу. Правова безпека як складова інституційної безпеки. Функціональна карта економічної безпеки підприємства.

Тема 4. Оцінювання рівня економічної безпеки підприємства

Зміст і базисні поняття оцінювання економічної безпеки підприємства. Цілі та задачі оцінювання рівня економічної безпеки. Основні критерії та показники економічної безпеки.

Методи оцінювання рівня економічної безпеки. Кількісні та якісні методи аналізу. Використання індикативного аналізу, SWOT-аналізу, бенчмаркінгу, рейтингового оцінювання. Формування системи показників оцінювання.

Метод оцінювання економічної безпеки підприємства за показниками прибутку. Метод оцінювання економічної безпеки підприємства за показниками чистого доходу. Метод формування інтегрального показника за видами діяльності підприємства. Метод формування інтегрального показника за ресурсно-функціональним підходом. Нормативний метод визначення рівня економічної безпеки підприємства.

Інформаційне забезпечення оцінювання економічної безпеки підприємства. Джерела інформації для моніторингу рівня безпеки. Використання фінансової, економічної, правової та аналітичної інформації в процесі оцінювання.

Тема 5. Економічні правопорушення, які впливають на стан економічної безпеки підприємництва

Поняття та класифікація правопорушень у сфері економіки. Характеристика та ознаки правопорушень, що вчиняються службовими особами. Характеристика та ознаки правопорушення проти власності. Характеристика та ознаки правопорушень, які вчиняються шляхом незаконного використання підприємцем своїх прав або їх порушення. Правопорушення в кредитно-фінансовій та податковій сферах. Незаконне переміщення товарів через митний кордон без декларування або з порушенням митних правил. Відмивання грошей і фінансування тероризму. Правопорушення, пов'язані з безпосередньою діяльністю на ринку, зокрема, щодо монополістичних дій та обмеження конкуренції. Правопорушення, пов'язані з незаконним одержанням і розголошенням відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Характеристика та ознаки правопорушень, пов'язаних із процедурою банкрутства. Правопорушення в сфері трудових відносин.

Поняття та ознаки рейдерства в сучасному економічному просторі. Причини та першоджерела виникнення рейдерства. Види рейдерів. Способи здійснення рейдерства та

формування стратегії захисту.

Тема 6. Економічна розвідка (економічне шпигунство)

Недобросовісна конкуренція у підприємницькій діяльності та її правова оцінка. Недобросовісна конкуренція та промислове шпигунство у взаємовідносинах суб'єктів ринку. Організація захисту суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції та промислового шпигунства.

Передумови виникнення, види та напрями розвитку економічної розвідки. Зміст і базисні поняття конкурентної розвідки. Задачі і методи конкурентної розвідки. Принципи конкурентної розвідки. Специфіка трактування ділової (корпоративної) розвідки та її відмінності від промислового (комерційного) шпигунства. Особливості ділової (корпоративної) розвідки. Роль ділової (корпоративної) розвідки у бізнесі. Поняття промислового шпигунства в контексті розвідувальної діяльності.

Методи, які використовуються в промисловому шпигунстві та конкурентній розвідці. Конкурентний аналіз. Формування бази даних на конкурентів. Джерела інформації щодо конкурентів. Інформаційне забезпечення конкурентної розвідки. Контррозвідувальні заходи.

Правові аспекти захисту від негативних проявів конкуренції та система державного регулювання конкурентних відносин підприємств.

Тема 7. Економічна безпека підприємства в контексті сталого розвитку

Поняття економічної безпеки підприємства в контексті сталого розвитку. Вплив глобальних тенденцій та регуляторних вимог на економічну безпеку підприємств. Інтеграція принципів сталого розвитку у стратегію підприємства. Формування нової парадигми економічної безпеки підприємства в період відновлення.

Зелені інновації як фактор економічної безпеки підприємства. Кліматична нейтральність як фактор довгострокової економічної стабільності. Аналіз світового та українського досвіду в досягненні кліматичної нейтральності підприємств. Ресурсозбереження як основа економічної безпеки. Впровадження циркулярної економіки для зниження витрат та мінімізації відходів. Переробка відходів як спосіб скорочення витрат та зменшення екологічного навантаження. Інноваційні технології у сфері рециклінгу.

Розумні підприємства як новий рівень економічної безпеки. Інноваційні бізнес-моделі в контексті цифрової трансформації. Індустрія 5.0 як ключовий інструмент забезпечення економічної безпеки підприємства підприємств. Вплив Індустрії 5.0 на розвиток економічної стійкості підприємств у посткризовий період.

Тема 8. Система захисту підприємства. Стратегічні та тактичні заходи захисту підприємницьких структур

Стратегічні заходи захисту підприємницьких структур. Розробка довгострокових стратегій безпеки. Інтеграція безпекових заходів у загальну стратегію підприємства. Антикризове управління та підвищення стійкості підприємства. Використання сучасних технологій та інновацій у сфері захисту.

Тактичні заходи забезпечення безпеки підприємства. Оперативне реагування на загрози. Методи ідентифікації та нейтралізації ризиків. Контроль та аудит системи безпеки підприємства.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем.	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем.	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Теоретичні засади економічної безпеки підприємства	14	2	4	–	–	8	14	1	1	–	–	12
2.	Система управління економічною безпекою підприємств	14	2	4	–	–	8	14	1	1	–	–	12
3.	Основні види економічної безпеки підприємства	20	4	6	–	–	10	20	2	2	–	–	16
4.	Оцінювання рівня економічної безпеки підприємства	16	2	6	–	–	8	16	1	2	–	–	13
5.	Економічні злочини, які впливають на стан економічної безпеки підприємництва	14	2	4	–	–	8	14	–	–	–	–	14
6.	Економічна розвідка (економічне шпигунство)	14	2	4	–	–	8	14	–	–	–	–	14
7.	Економічна безпека підприємства в контексті сталого розвитку	14	2	4	–	–	8	14	–	1	–	–	13
8.	Система захисту підприємства. Стратегічні та тактичні заходи захисту підприємницьких структур	14	2	4	–	–	8	14	1	1	–	–	12
	Всього годин:	120	18	36	–	–	66	120	6	8	–	–	106

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Студенти денної форми навчання виконують індивідуальні завдання у формі наукової роботи.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Структура залікового білету включає 30 тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Безпека підприємництва : моногр. у складі міжнар. автор. кол. / [Рибальченко Л. В., Рижков Е. В., Тютченко С. М. та ін.]. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 180 с.
2. Гончаров С. М. Основи економічної безпеки підприємства: навч. посіб. Київ: Кондор, 2017. 216 с.
3. Данілова, Е. І. Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства: монографія. Європейська наукова платформа, 2020 <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/monograph/article/view/danilova.kontseptsia2020/1859>.
4. Зубок М. І., Рубцов В.С., Яременко С.М., Гусаров В.Г., Чернов. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: навчальний посібник. Київ : 2020. 226 с.
5. Економічна безпека підприємства в умовах рейдерських загроз: колективна монографія: О. А.Бурбело, С. К. Рамазанова, О. М. Заєць, Т. С. Гудіма, О. М. Кузьменко. Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. 285 с.
6. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник / укл. І.П. Отенко, Г.А. Іващенко, Д.К. Воронков. Х. : Вид. ХНЕУ, 2018. 256 с.
7. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник до виконання практичних занять та реферату [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. денної та заочної форм навчання першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка і бізнес» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М.

- В. Шашина. С. О. Тульчинська Електронні текстові дані (1 файл: 208 Кбайт). Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2023. 70 с.
8. Економічна безпека підприємства: підручник / Дідик А.М. та ін.; за заг. ред. А.М. Дідика. Львів: НУ «Львівська політехніка», ТзОВ «Видавнича група «Бухгалтери України», 2019. 624 с.
9. Економічна безпека суб'єктів підприємництва : навч. посіб. / за ред. З. С. Варналія. Чернівці: Технодрук, 2020. 458 с.
10. Економічна безпека: навч. посібник / укл. Н.С. Іванова. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 139 с
11. Економічна та майнова безпека бізнесу: навчальний посібник / Б.М. Андрушків, Л.Я. Малюта. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2016. 180 с.
12. Живко З.Б., Черевко О.В., Копитко М.І., Зачосова Н.В., Живко М.О., Середа В.В., Занора В.О., Бісєць А.В Економічна безпека держави: навчально-методичний посібник. Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 240 с.
13. Івченко Є. А. Трансформації системи економічної безпеки підприємства: монографія. Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. 420 с.
14. Кавун С.В. Економічна та інформаційна безпека підприємств у системі консолідації інформації: навчальний посібник / С.В. Кавун, А.А. Пилипенко, Д.О. Репко. Харків : Вид. ХНЕУ, 2019. 264 с.
15. Литовченко О. Ю. Конспект лекцій з дисципліни «Комплексне забезпечення фінансово-економічної безпеки» (для студентів денної і заочної форм навчання освітнього рівня магістр спеціальності 073 – Менеджмент) / О. Ю. Литовченко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 197 с.
16. Марченко О.С. Економічна безпека підприємств: навч. посібник. Київ : 2022. 246 с. 9.
17. Мельник С.І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2020. 384 с.
18. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства: навчально-методичний посібник / З. Б. Живко, О.В. Черевко, Н.В. Зачосова, М.О. Живко, О.Б. Баворовська, В.О. Занора; за ред. З.Б. Живко. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 120 с.
19. Отенко І.П. Економічна безпека підприємства: навч. посібн. / І.П. Отенко, Г.А. Іващенко, Д.К. Воронков. Харків : ХНЕУ, 2019. 251 с.
20. Роженко О.В. Лекції з дисципліни «Управління економічною безпекою підприємства» / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. ТуганБарановського, каф. підприємництва і торгівлі; уклад. О.В. Роженко. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. 136с
21. Соломіна Г.В. Забезпечення фінансово–економічної безпеки підприємництва: навчальний посібник. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с.
22. Ситник Г.В., Блакитна Г.В., Гуляєва Н.М. Економічна безпека підприємництва в Україні: монографія. Київ : КНТЕУ, 2020. 284 с.
23. Сусіденко О.В. Фінансова безпека підприємництва: теорія, методика, практика: монографія. Київ : ЦУЛ, 2021. 128 с.
24. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навчальний посібник / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»; за заг. ред. д-ра. екон. наук, проф. С.М. Фролова. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2019. 333 с.
25. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва в умовах війни та повоєнного відновлення (науково-експертна та соціальна оцінка) : монографія / В. С. Варналій, Г. Ш. Катамадзе, О. В. Чеберяко [та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; Асоціація платників податків України ; за ред. З. С. Варналія та Г. Ш. Катамадзе. Київ : КМ-БУКС, 2023. 240 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Верховна Рада України. Законодавство України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A>
3. Цілі сталого розвитку. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>
4. Арзянцева Д. А., Захаркевич Н. П., Токар І.І. Формування бізнес-моделей для сталого розвитку стартапів. *Успіхи і досягнення у науці*. № 6(6) (2024) С. 738-752. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/14293/14363>
5. Арзянцева Д.А., Захаркевич Н.П., Іжевський П.Г., Крушинська А.В. Використання штучного інтелекту в процесі ухвалення управлінських рішень на підприємстві. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 6(34). С.713-725 <http://repository.vsau.org/getfile.php/36712.pdf>
6. Економічна безпека: держава, регіон, підприємство : монографія : в 3 т. Т. 3 / за заг. ред. В.О. Онищенко та Г.В. Козаченко. Полтава : ПолтНТУ, 2019. 399 с.
7. Кульчій І.О. Антикризове управління: навчальний посібник. Полтава : ПолтНТУ, 2019. 120 с.
8. Пунда О.О. Арзянцева Д.А. Особливості застосування процедури банкрутства у період дії воєнного стану. *Збірник наукових праць. «Приватне право і підприємництво»*. 2023. Випуск 23. С.228-234. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2023.23.27>
9. Хома І.Б. Формування та використання систем діагностики економічної захищеності промислового підприємства: монографія. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 503 с.
10. Черевко О.В. Управління системою економічної безпеки суб'єктів господарювання : обліково-аналітичне забезпечення : монографія / Черевко О.В., Мігус І.П. Черкаси : ПП Чабаненко Ю.А. Черкаси, 2019. 198 с.
11. Шевчук І.В., Арзянцева Д.А., Захаркевич Н.П., Крушинська А.В., Самарічева Т.А. Розвиток кліматично нейтрального бізнесу: європейський досвід. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 1 (52). URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/issue/view/33>

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Міністерство економіки України: офіційний вебсайт. URL: <http://www.me.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України: офіційний вебсайт. URL: www.ukrstat.gov.ua
3. Prozorro: вебсайт. URL: <https://prozorro.gov.ua/>
4. Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/kubernetes-basics/>
5. EdEra. <https://ed-era.com/>
6. YouControl - українська аналітична онлайн-система для бізнесової аналітики. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
7. Оpendатабот – дані бізнесу. URL: <https://opendatabot.ua/>
8. Веб-портал Eurostat - European Commission. URL: [http:// ec.europa.eu](http://ec.europa.eu)
9. Coursera. URL: <https://www.coursera.org/>
10. Бізнес: сталий розвиток. URL: https://business.diia.gov.ua/education/biznes_stalyi_rozvytok
11. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ): вебсайт URL: <https://www.smida.gov.ua/about>
12. Національний інститут стратегічних досліджень. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.niss.gov.ua>
13. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://www.smida.gov.ua/>